

Πρωτόκολλο συνεργασίας ΕΛΓΟ και ΔΩΔΩΝΗ ΑΕ

Η ΔΩΔΩΝΗ ΑΕ και ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ προχώρησαν στην περαιτέρω διεύρυνση της συνεργασίας τους, στηρίζοντας έμπρακτα το ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο της Γαλακτοκομικής Σχολής Ιωαννίνων.

Συγκεκριμένα, η ΔΩΔΩΝΗ ανέλαβε τη δωρεάν διάθεση 30 τόνων ελληνικού γάλακτος μέχρι το τέλος του 2016, καλύπτοντας πλήρως τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των φοιτητών της Γαλακτοκομικής Σχολής Ιωαννίνων.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, κ. Αθανάσιος Καπρέλης δήλωσε: «Η ΔΩΔΩΝΗ ιστορικά είναι η βιομηχανία που στήριξε την κτηνοτροφία στην Ήπειρο και σήμερα αποτελεί ελληνικό λίκνο στις αγορές όλου του κόσμου καταλαμβάνοντας μια από τις πρώτες θέσεις στις εξαγωγές πιστοποιημένων τυροκομικών προϊόντων. Πιστεύουμε ότι η συνεργασία αυτή θα είναι εις όφελος όχι μόνο της ΕΠΑΣ Γαλακτοκομικής Ιωαννίνων αλλά και μέσω αυτής στην παραγωγή ποιοτικών γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων στην Ελλάδα».

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της ΔΩΔΩΝΗ, κ. Tom Seepers δήλωσε: «Αποτελεί μεγάλη τιμή και χαρά για εμάς να υποστηρίζουμε με κάθε διαθέσιμο μέσο θεσμούς και οργανισμούς, όπως ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και η Γαλακτοκομική Σχολή Ιωαννίνων, που σχετίζονται με την ελληνική γαλακτοκομία και την τοπική κοινωνία των Ιωαννίνων. Η κορηγία αυτή έρχεται να επιβεβαιώσει τη σταθερή δέσμευση και στήριξη της ΔΩΔΩΝΗ στους νέους ανθρώπους και στην εκπαίδευσή τους, με στόχο τη δημιουργία αξιόλογων Ελλήνων επιστημόνων που θα εξελίξουν ακόμα περισσότερο τον κλάδο της ελληνικής παραγωγής γάλακτος».

Συνεργασία ΕΛΓΟ & ΥΠΠΑΤ με το Δήμο Λαρισαίων

Την Τρίτη 12 Ιουλίου κατά τη διάρκεια άτυπου Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λαρισαίων ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κ. Βαγγέλης Αποστόλου παρουσίασε εκ μέρους του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ του Πρόεδρου Δρ. Γεωργίου Καρέτσου και του Διευθύνοντος Συμβούλου κ. Αθανασίου Βλάχου, ανακοίνωσε την παραχώρηση 217 στρεμμάτων στον Δήμο Λαρισαίων για τη διαμόρφωσή τους ως χώρου πρασίνου και αναψυχής σε συνδυασμό με την ανάδειξη των γεωργικών δραστηριοτήτων και της αγροτικής έρευνας.

Ομάδα εργασίας του ΕΛΓΟ, του ΥΠΑΑΤ και του Δήμου Λαρισαίων θα διαμορφώσει τη σχετική Προγραμματική Σύμβαση.

Συγκεκριμένα, θα δημιουργηθούν χώροι περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Θα διαμορφωθούν,

χώροι επίσκεψης στους οποίους θα αναπτυχθούν τα αντιπροσωπευτικά είδη της κλωρίδας της περιοχής, θα παρουσιάζονται μέτρα προστασίας του εδάφους, του νερού και του αέρα των

φυτών, η διαχείριση των αποβλήτων και η αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων. Επίσης, θα δημιουργηθεί Μουσείο Εδαφών και Γεωργίας, στο οποίο θα συγκεντρωθούν αντιπροσωπευτικά εδάφη της χώρας και θα παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη της τεχνολογίας της γεωργίας. Τέλος, επισημαίνοντας ότι στην εν λόγω έκταση δε θα ανεγερθούν νέα κτίσματα, στα υφιστάμενα κτήρια των αποθηκών θα δημιουργηθεί Πολιτιστικό Χωριό, που θα προάγει τη γνωριμία και την επαφή με τη γη και τη γεωργία και τον πολιτισμό που παράγουν.

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του ΕΛΓΟ καθώς και η σποροκαλλιέργεια που αναπτύσσονταν στη συγκεκριμένη έκταση, μετά από συνεργασία με τον Δήμο Λαρισαίων, θα μεταφερθούν σε άλλες εκτάσεις εκτός του αστικού ιστού.

Επαφές συνεργασίας του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ με το Υπουργείο Γεωργίας του Ισραήλ

Ο Γενικός Διευθυντής Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ Δρ Αριστοτέλης Παπαδόπουλος συμμετείχε στην Ελληνική Αντιπροσωπία, με επικεφαλής τον Αναπληρωτή Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μάρκο Μπόλαρη, που πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο Υπουργείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης του Ισραήλ στις 9-10 Ιουνίου, όπου και υπεγράφη Κοινή

Διακήρυξη Συνεργασίας στον αγροδιατροφικό τομέα. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης συμφωνήθηκε όσον αφορά τα θέματα αλιείας να υπάρξει συνεργασία με το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας Καβάλας του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, με σκοπό την

υλοποίηση προγραμμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

Επίσης, τέθηκε το θέμα της δημιουργίας Διεθνούς Κέντρου Εκπαίδευσης και Έρευνας κοντά στις ερευνητικές εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Εδαφοδατικών Πόρων του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, στην περιοχή Γαλλικού Θεσσαλονίκης για την επεξεργασία υγρών αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίησή τους για άρδευση και λίπανση στη γεωργία, Παράλληλα,

επισκέφθηκαν το Volcani Center (το Κέντρο Αγροτικής Έρευνας του Ισραήλ), όπου παρουσιάστηκαν οι πρόσφατες ερευνητικές δραστηριότητές τους και συμφωνήθηκε η κοινή διεκδίκηση Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Προγραμμάτων.

Σεμινάριο για νέους Ερευνητές και Ειδικούς Επιστήμονες στο πλαίσιο του ARIMNet2

Σεμινάριο για νέους Ερευνητές και Ειδικούς Επιστήμονες με θέμα *“How to better involve the end-users throughout the research process to foster innovation driven research for sustainable Mediterranean agriculture at the farm and local scales”* διοργανώθηκε στο Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο του Montpellier (CIHEAM-IAMM) της Γαλλίας, από τις 29 Μαΐου έως τις 3 Ιουνίου. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου ARIMNet2 “Συντονισμός της Αγροτικής Έρευνας στις χώρες της Μεσογείου” (Δίκτυο ERA του 7ου Π.Π.) και συντονίζεται από το Εθνικό Ινστιτούτο Αγροτικής Έρευνας της Γαλλίας (INRA). Σκοπός του σεμιναρίου ήταν η κατάρτιση νέων ερευνητών και η δημιουργία δικτύων συνεργασίας μεταξύ τους με στόχο την αντιμετώπιση των πολλαπλών και αλληλένδετων προκλήσεων, που απασχολούν τον αγροτικό τομέα στις χώρες της Μεσογείου, όπως η παραγωγή, η μεταποίηση και εμπορία τροφίμων, η αξιοποίηση των φυσικών και γενετικών πόρων, η κλιματική αλλαγή κ.ά. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων απαιτεί στενές, επιστημονικές και πολιτικές συνεργασίες μεταξύ των χωρών της Μεσογείου, καθώς και κατάλληλες ευκαιρίες και ισχυρότερες προσπάθειες ένταξης όλων των ενδιαφερομένων στις διάφορες ερευνητικές δραστηριότητες, ώστε να προαχθεί η καινοτομία και να δοθούν απαντήσεις στις ανάγκες της κοινωνίας.

Συμμετοχή του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Στο σεμινάριο συμμετείχαν νέοι Ερευνητές και Ειδικοί Επιστήμονες, από ερευνητικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα δώδεκα μεσογειακών χωρών. Η Ελλάδα εκπροσωπείται στο εν λόγω έργο από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας, και επιστημονικά υπεύθυνος είναι ο Γενικός Διευθυντής Αγροτικής Έρευνας Δρ Α. Παπαδόπουλος.

Υποψήφιοι συμμετέχοντες από την Ελλάδα ήταν οι νέοι Ερευνητές και Ειδικοί Επιστήμονες του Οργανισμού, κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού διπλώματος, οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής που συμπεριλάμβανε πρόταση ερευνητικού έργου σχετική με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στη Μεσόγειο. Οι αιτήσεις αξιολογήθηκαν από διεθνή επιτροπή και οι τελικοί συμμετέχοντες επιλέχθηκαν με βάση το επιστημονικό τους υπόβαθρο, τη συνάφεια των προτάσεων που υπέβαλαν με τους στόχους του ARIMNet2, τη δυνατότητα συμμετοχής και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας από τους τελικούς χρήστες (end-users), την προώθηση καινοτόμων ιδεών αλλά και τη δυνατότητα ανάπτυξης συνεργατικών δράσεων στο ίδιο ή σε συναφή γνωστικά αντικείμενα. Επίσης, συνεκτιμήθηκαν το βιογραφικό και η συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου σε σύγκριση με την ηλικία και την εμπειρία των υποψηφίων καθώς και τα κίνητρα που ώθησαν τον κάθε νέο ερευνητή να συμμετάσχει στο σεμινάριο. Από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ συμμετείχαν οι Δρ Π. Τζιαχρής (Ινστιτούτο Εδαφοδυναμικών Πόρων), Δρ Ε. Ροδιτάκης (Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου) και Δρ Π. Ράλλη (Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων).

Εργασίες του σεμιναρίου

Οι εργασίες του σεμιναρίου άρχισαν με τις ομιλίες των Dr Florence Jacquet (συντονίστρια του ARIMNet2) για τα θέματα του σεμιναρίου και των Dr Michel Petit (CIHEAM-IAMM) και Dr Hugo De Vries (INRA) για την εμπλοκή των τελικών χρηστών στην έρευνα και στην προώθηση της καινοτομίας.

Στη συνέχεια οι Dr P.E. Lauri (INRA), Χ. Λίγδα (ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ), L. Pecetti (CREA) και D. Andrivon (INRA), συντονιστές των ερευνητικών έργων APMED, DoMEsTic, REFORMA και PoH-MED, αντίστοιχα, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν στο πλαί-

© κ. Τζιαχρής, ο κ. Ροδιτάκης © η κ. Ράλλη

σιο του ARIMNet, παρουσίασαν την εμπειρία τους, εστιάζοντας συγκεκριμένα στη διαδικασία εμπλοκής των τοπικών φορέων και των τελικών χρηστών στα διάφορα στάδια υλοποίησης του έργου. Ειδικότερα, η Δρ Χρ. Λίγδα επισήμανε ότι στα τελικά παραδοτέα του έργου DoMEsTic περιλαμβάνονται μεθοδολογικά ρυθμιστικά πλαίσια και προτάσεις για τη βελτίωση της κοινωνικής οργάνωσης και της αλληλεπίδρασης μεταξύ εμπλεκόμενων, τα οποία μπορούν να ενταχθούν στην ευρύτερη έννοια της «κοινωνικής καινοτομίας». Η αξιοποίηση και εφαρμογή των συγκεκριμένων πλαισίων και οδηγιών προϋποθέτει τη σύνδεση της έρευνας με τις δομές, σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, που έχουν την ευθύνη του σχεδιασμού και συντονισμού των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Ακολούθως, συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας των συμμετεχόντων, οι οποίες σε συνεργασία με έναν συντονιστή κάθε φορά των ερευνητικών έργων του ARIMNet ανέλυσαν διεξοδικά την καινοτομία του έργου, τον τρόπο επιλογής των συνεργατών και εμπλοκής των τελικών χρηστών σε όλη τη διάρκεια της έρευνας, καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν.

Η εισήγηση του Dr F. Gouriveau την επόμενη ημέρα αφορούσε στη διαδικασία προετοιμασίας ερευνητικών προτάσεων για ανταγωνιστικά, συνεργατικά έργα, τον τρόπο αναζήτησης προσκλήσεων και συνεργαζόμενων φορέων και έδινε οδηγίες για την υποβολή ανταγωνιστικών προτάσεων.

Το σεμινάριο συνεχίστηκε με τις παρουσιάσεις των ερευνητικών προτάσεων όλων των συμμετεχόντων με αναφορά στο αντικείμενο, τη μεθοδολογία, τις πιθανές συνεργασίες, τη δυνατότητα συμμετοχής πολλαπλών φορέων και τη συμβολή των αναμενόμενων αποτελεσμάτων στην καινοτομία. Η πρόταση που παρουσιάστηκε από τη Δρα Ράλλη αφορούσε στην αξιολόγηση των σημαντικότερων μεσογειακών καλλιεργειών υπό διαφορετικά περιβάλλοντα. Η πρόταση του Δρα Ροδιτάκη αφορούσε στα προβλήματα φυτοπροστασίας στη Μεσόγειο λόγω της ανάπτυξης ανθεκτικότητας στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τον εντομολογικό εχθρό *Tuta absoluta* και ο Δρ Τζιαχρής παρουσίασε την ανάπτυξη συνεργατικής πλατφόρμας αποθήκευσης, διαχείρισης και αξιοποίησης εδαφολογικών πληροφοριών για τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου. Με βάση τη συνάφεια των προτάσεων συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας, οι οποίες ανταλλάξαν απόψεις και συνεργάστηκαν για τη δημιουργία νέας, ολοκληρωμένης πρότασης για ένα διεπιστημονικό, ερευνητικό πρόγραμμα συνεργασίας, που θα ενδιέφερε όλα τα μέλη της ομάδας και θα ανταποκρινόταν στις ανάγκες και στις προκλήσεις, που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στις διάφορες μεσογειακές χώρες.

Στο τελευταίο μέρος του σεμιναρίου έγινε η προετοιμασία των

θεμάτων που θα συζητηθούν στο συνέδριο AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation Systems), το οποίο θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο του 2016, στην Αττάλεια της Τουρκίας. Αναλυτικότερα, συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας, οι οποίες συνεργάστηκαν με κύριο μέλημα τον προσδιορισμό και την καταγραφή των αναγκών των νέων ερευνητών και των απόψεών τους σχετικά με τον τρόπο ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους. Επίσης, οι ομάδες εργασίας συζήτησαν και σχεδίασαν συλλογικά τη μεθοδολογία και τις κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο εμπλοκής των τελικών χρηστών στα ερευνητικά έργα και την προώθηση της καινοτομίας.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε τεχνική επίσκεψη στο Cevennes National Park, όπου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την πρωτοβουλία των τοπικών φορέων να προχωρήσουν σε μια κοινωνική, νομική και πολιτική συμφωνία (Intercommunal Pastoral Pact in Cevennes). Η συμφωνία αυτή αποσκοπεί στην ανάπτυξη δεσμών μεταξύ πολλαπλών, εμπλεκόμενων φορέων για τη διατήρηση της ζωντανής παράδοσης της κτηνοτροφίας, η οποία επηρεάζει το τοπίο και τη σχέση με το περιβάλλον.

Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού αυτού σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν εμπειρίες και να διευρύνουν τις γνώσεις τους σε διάφορους ερευνητικούς τομείς. Ακόμη, ανέπτυξαν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη συγγραφή και την υποβολή προτάσεων για την εφαρμογή της αγροτικής έρευνας σε διεθνές επίπεδο σε συνεργασία με ορισμένα από τα πιο επιφανή, ερευνητικά ινστιτούτα και εκπαιδευτικά ιδρύματα της Μεσογείου, και την ανάληψη ερευνητικών δραστηριοτήτων, που αφορούν στο επιστημονικό τους πεδίο. Επίσης, το σεμινάριο έδωσε τη δυνατότητα στους νέους ερευνητές να προάγουν την ικανότητά τους να εντοπίζουν και να κατανοούν τις ανάγκες της κοινωνίας και να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση κοινών θεμάτων και προκλήσεων, που απασχολούν τον αγροτικό τομέα στη Μεσόγειο αλλά και να περιλαμβάνουν συναφείς φορείς και τελικούς χρήστες στην έρευνα και στις καινοτόμες διεργασίες. Επιπλέον, με την ενεργή συμμετοχή τους σε ένα δίκτυο νέων ερευνητών, δόθηκε η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να μοιραστούν τη μεθοδολογία για τη θέσπιση κοινών επιστημονικών πεδίων, να αναπτύξουν τον τρόπο οργάνωσης της ερευνητικής δουλειάς και να θέσουν τις βάσεις για μελλοντικές συνεργασίες σε αγροτικά θέματα με άλλα ερευνητικά ινστιτούτα, με σκοπό την άμεση εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας και την προώθηση της αειφόρου γεωργίας.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα οφέλη του σεμιναρίου είναι πολλαπλά και για την επαγγελματική εξέλιξη των συμμετεχόντων αλλά και για τους φορείς, στους οποίους εργάζονται, καθώς και για την επιστημονική κοινότητα γενικότερα. Αξίζει να επισημανθεί ότι η συμμετοχή της χώρας και του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ στη συνάντηση ήταν πολύ σημαντική λόγω των δυνατοτήτων που προέκυψαν μέσα από αυτή, για την ανάπτυξη δράσεων συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο για την αγροτική έρευνα και την εκπόνηση προγραμμάτων και σχεδίων αντιμετώπισης κοινών προβλημάτων του αγροτικού τομέα των μεσογειακών χωρών. Τα Ερευνητικά Ινστιτούτα, τα οποία έχουν την εμπειρία να συμβάλλουν ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση, μπορούν να ωφεληθούν από τις επαφές και τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του σεμιναρίου, ώστε να αξιοποιήσουν στον καλύτερο δυνατό βαθμό το δυναμικό του Οργανισμού και να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις απέναντι στις προκλήσεις, που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας.

Το αναλυτικό πρόγραμμα του σεμιναρίου και οι παρουσιάσεις των ομιλητών και των προτάσεων των νέων ερευνητών έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ARIMNet2, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.arimnet2.net/>

Έκθεση Ξυλογλυπτικής από την ΕΠΑΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πρώτη έκθεση της Ξυλογλυπτικής ΕΠΑΣ Καλαμπάκας με έργα των μαθητών, που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους. Η έκθεση Ξυλόγλυπτων έργων πραγματοποιήθηκε από τις 17 έως τις 22 Ιουνίου στην Καλαμπάκα, υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη του προϊσταμένου της Σχολής κ. Σ. Ζαμπούρα. Η ΕΠΑΣ Καλαμπάκας του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, είναι μια Σχολή με 67 χρόνια παράδοση στη μετάδοση γνώσεων στους σπουδαστές της, με σκοπό τη συνέχιση της λαϊκής τέχνης της Ξυλογλυπτικής.

Στα εγκαίνια παρευρέθηκαν ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Σταγών και Μετεώρων κ. Σ. Σεραφείμ, η βουλευτής Τρικάλων κ. Π. Δριτσέλη, ο Δήμαρχος Καλαμπάκας κ. Χρ. Σινάνης, η αντιδήμαρχος πολιτισμού κ. Ε. Μπαντέκα, οι πρώην Διευθυντές της σχολής κ. Η. Ζαλαβράς, κ. Θ. Νάκος και η κ. Στ. Ζιώγου, τοπικοί εκπρόσωποι του έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου καθώς και οικονομικοί παράγοντες της πόλης. Στον χαιρετισμό που απύθναν όλοι οι επίσημοι παρευρισκόμενοι εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της σχολής, αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητά της πανελλαδικά. Ο κ. Ζαλαβράς στην ομιλία του έκανε μια ιστορική αναδρομή στην πορεία της σχολής ενώ στη συνέχεια αναφέρθηκε στο πρόβλημα της ελλιπούς στελέκωσής της.

Τα κύρια σημεία της τοποθέτησής του ήταν:

- Η απογευματινή απασχόληση των μαθητών μέσω της ενισχυτικής διδασκαλίας, οπότε θα μπορούσε η σχολή να αποκτήσει και παραγωγικό χαρακτήρα.
- Η ενσωμάτωση της ειδικότητας του τορναδόρου ως ξεχωριστής ειδικότητας ή η ένταξή του στον υπάρχοντα.
- Η αναπαλαίωση της παλαιάς Ξυλογλυπτικής Σχολής και χρήση της ως εκθεσιακού χώρου, όπου θα μπορούσε να αποτελέσει και προορισμό εναλλακτικού τουρισμού για την πόλη της Καλαμπάκας.
- Η συνεργασία με το Δήμο Καλαμπάκας και το Δήμο Τρικάλων, ώστε να προβούν σε εικαστικές παρεμβάσεις μέσα στις ίδιες τις πόλεις, π.χ. κατασκευή γλυπτών σε πλατείες, κ.ά.
- Συνεργασία με τοπικούς οικονομικούς φορείς της πόλης, προκειμένου να διοργανωθεί Φεστιβάλ Ξυλογλυπτικής.

Η εκδήλωση έκλεισε με ξενάγηση των παρευρισκομένων, όπου όλοι εκφράζοντας το θαυμασμό τους, παρότρυναν μαθητές και δασκάλους να συνεχίσουν το ιδιαίτερα ενδιαφέρον έργο τους.

Η επισκεψιμότητα καθόλη τη διάρκεια της έκθεσης ήταν ιδιαίτερα μεγάλη.

Βραβείο «Natura 2000» για το πρόγραμμα προστασίας της νανόχηννας

Το βραβείο Natura 2000 για το 2016, στην κατηγορία "Διασυννοριακή συνεργασία και δικτύωση", κατέκτησε το έργο για την προστασία της νανόχηννας. Πρόκειται για το πρόγραμμα LIFE+ με τίτλο: «Διαφύλαξη του Φιννοσκανδικού πληθυσμού της νανόχηννας σε σημαντικές περιοχές διαχείμασης και στάθμευσης κατά μήκος της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής διαδρομής».

Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ο ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ και συγκεκριμένα το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, είναι ο δεύτερος κυριότερος εταίρος, με επιστημονικά υπεύθυνο τον Δρα Σάββα Καζαντζίδη και μέλη της ερευνητικής ομάδας τους Δρα Θωμά Παπαχρήστου, Δρα Παναγιώτη Πλατή, Δρα Ηλία Καρμίρη και τον κ. Ιωακείμ Βασιλειάδη. Το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών για το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποίησε δράσεις που αφορούν στη διαχείριση της κυριότερης περιοχής διατροφής της νανόχηννας στο Δέλτα Έβρου.

Το βραβείο απονεμήθηκε τη Δευτέρα 23 Μαΐου στις Βρυξέλες από τον Επίτροπο Περιβάλλοντος κ. K. Vella στους εκπροσώπους της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, που είναι ο συντονιστής του προγράμματος, το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Νορβηγίας, ενώ ο κάθε εταίρος συμμετέχει έμμεσα, με ιδίους πόρους.

Σήμερα η νανόχηννα είναι το σπανιότερο υδρόβιο είδος πουλιού στην Ευρώπη και ο πληθυσμός της βρίσκεται στο χείλος της εξαφάνισης, μιας και αριθμεί όχι περισσότερα από 120 άτομα. Αυτό που κάνει το πρόγραμμα μοναδικό και ήταν ο λόγος για να κατακτήσει το βραβείο, ήταν το δίκτυο των ανθρώπων και υπηρεσιών που συνεργάστηκαν για την προστασία του είδους. Μια σειρά από δράσεις αναπτύχθηκαν σε τουλάχιστον επτά περιοχές του Δικτύου Natura 2000, καθώς και σε τουλάχιστον άλλ-

λες δύο περιοχές κατά μήκος της μεταναστευτικής διαδρομής του πουλιού στην Ευρώπη. Το πρόγραμμα έφερε κοντά ειδικούς από πέντε χώρες (Ελλάδα, Βουλγαρία, Ουγγαρία, Φινλανδία και Νορβηγία), περιλαμβάνοντας τέσσερις δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς (ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ -Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών, Ελληνικό Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος, Εθνικό Πάρκο Hortobagy-Ουγγαρία και Εθνικό Πάρκο Metsahallitus-Φινλανδία), τρεις περιβαλλοντικές οργανώσεις (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία – συντονιστής του προγράμματος, Βουλγαρική Εταιρεία για την Προστασία των Πουλίων και WWF Φινλανδίας). Επίσης, συμμετέχει η Γραμματεία UNEP/AEWA (Αφρο-Ευρασιατική Συμφωνία για τα υδρόβια πουλιά). Παράλληλα, συνεργάζονται με το πρόγραμμα φορείς από κάθε χώρα, όπως οι Φορείς Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών στη χώρα μας καθώς και περιβαλλοντικές οργανώσεις άλλων χωρών, όπου παρατηρούνται Νανόχηννες.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε και στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών (www.fri.gr).

Εκδήλωση για τη ροδακινιά

Το Κέντρο «ΔΗΜΗΤΡΑ» Μακροχωρίου του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ σε συνεργασία με το Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής του Δήμου Βέροιας διοργάνωσε στις 20 Απριλίου ενημερωτική εκδήλωση – ημερίδα με θέμα «Προβλέψεις και Προοπτική της Καλλιέργειας της Ροδακινιάς και Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις των Παραγωγών Αγροτικών Προϊόντων».

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Κέντρου «ΔΗΜΗΤΡΑ» Μακροχωρίου και οι συμμετέχοντες παραγωγοί και γεωτεχνικοί είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για επίκαιρα θέματα που σχετίζονται με την καλλιέργεια της ροδακινιάς αλλά και τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις των παραγωγών.

Η κ. Κ. Παπαϊκονόμου, Γεωπόνος, MSc-Περιβαλλοντολόγος, μίλησε για την έννοια και το σκοπό της πολλαπλής συμμόρφωσης, καθώς και για τις δεσμεύσεις των παραγωγών που απορ-

ρέουν από αυτή τους την υποχρέωση. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξαν οι παραγωγοί για τις δεσμεύσεις που ήδη έχουν και παράλληλα αγνοούν, αλλά και για τις πιθανές κυρώσεις σε περίπτωση απόκλισης από αυτές.

Ο κ. Ι. Μαντζέλας, Γεωπόνος και η κ. Στ. Γκαράνη, Περιβαλλοντολόγος, περιέγραψαν αναλυτικά το πρόγραμμα Διαχείρισης Κενών Συσκευασιών Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων που εφαρμόζει ο Δήμος Βέροιας. Επισημάνθηκε η ανάγκη συνέχισης του προγράμματος και τονίστηκε από τους συμμετέχοντες η ανάγκη εφαρμογής του προγράμματος σε ολόκληρη την περιοχή του Ν. Ημαθίας, καθώς ο όγκος των απορριπτόμενων συσκευασιών είναι μεγάλος εξαιτίας της μεγάλης εφαρμογής

Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων στις καλλιέργειες του νομού.

Η κ. Μ. Τσιλιοπούλου, Γεωπόνος- MSc, περιέγραψε τη διαδικασία πιστοποίησης χρηστών στην Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων (ΟΧΓΦ) που εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια από τις δομές του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Επισημάνθηκε η δυνατότητα που παρέχει ο Οργανισμός για πιστοποίηση με ηλεκτρονικό τρόπο αλλά και με γραπτές εξετάσεις, τη δωρεάν κατάρτιση που προσφέρει καθώς και την αναγκαιότητα αυτής της κατάρτισης.

Στην εισήγηση του Δρα Θ. Σωτηρόπουλου, ερευνητή του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, που παρουσιάστηκε από τον κ. Κ. Καζαντζή, Τεχνολόγο Γεωπόνο, παρουσιάστηκε η σπουδαιότητα και η διαδικασία της ανάλυσης του εδάφους και της φυλλοδιαγνωστικής για την ορθολογική λίπανση των δένδρων καλλιέργειών και δόθηκαν προτάσεις λίπανσης νεαρών αλλά και παραγωγικών δέντρων ροδακινιάς.

Τέλος, ο κ. Χ. Γιαννακάκης, Πρόεδρος της Κοινοπραξίας Συνεταιρισμών Ομάδων Παραγωγών Ν. Ημαθίας, ανέλυσε τα δεδομένα της παραγωγής και των εξαγωγών που αφορούν το συμπύρνο και το επιτραπέζιο ροδάκινο. Ακούστηκαν προβληματισμοί που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση στις φυτεύσεις των νέων δέντρων ροδακινιάς και δόθηκαν κατευθυντήριες γραμμές-συμβουλές για την επιλογή των ποικιλιών που πρόκειται να φυτευτούν στο μέλλον.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο δήμαρχος Βέροιας κ. Κ. Βοργιαζίδης, ο αντιδήμαρχος Αγροτικής Οικονομίας κ. Α. Σιδηρόπουλος, ο αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος και καθαριότητας κ. Β. Παπαδόπουλος, πλήθος παραγωγών και έγκριτων γεωτεχνικών, όπως ο κ. Δ. Χαμπίδης –πρόεδρος της Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης και μέλος της Διεπεγγελματικής Οργάνωσης Ροδακίνου, και ο κ. Δ. Στυλιανίδης, πρώην Διευθυντής του Ινστιτούτου Φυλλοβόλων Δένδρων Νάουσας που έδωσε χρήσιμες συμβουλές αντιμετώπισης της καρπόπτωσης των ροδακινιών. Τον συντονισμό της ημερίδας είχε ο κ. Κ. Δάρλας, Γεωπόνος-Διευθυντής του Τμήματος Αγροτικής Παραγωγής του Δ. Βέροιας, ενώ παρευρέθηκε και η προϊσταμένη κ. Ε. Καρατζιώτου, Τεχνολόγος Γεωπόνος.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το πέρας των εισηγήσεων, έγινε γόνιμη ανταλλαγή απόψεων και τέθηκαν προβληματισμοί που αφορούν το μέλλον της ροδακινιοκαλλιέργειας με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, ενώ επισημάνθηκε η ανάγκη αφύπνισης της περιβαλλοντικής συνείδησης των χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Ημερίδα για τη μελισσοκομία

Την Τετάρτη 8 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στη Δεσκάτη Γρεβενών, στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, ημερίδα με θέμα: «Σύγχρονη Μελισσοκομία». Την ημερίδα διοργάνωσε το Κέντρο «ΔΗΜΗΤΡΑ» Γρεβενών, του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ σε συνεργασία με τον Δήμο Δεσκάτης και τον Μελισσοκομικό Σύλλογο Δεσκάτης.

Η κ. Ανδριάντα Βασιλοπούλου, MSc Γεωπόνος, Υπεύθυνη του Κέντρου «ΔΗΜΗΤΡΑ» Γρεβενών μίλησε για τη σημασία της κατάρτισης των μελισσοκόμων και για τις δράσεις του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ πάνω σε αυτό τον τομέα, ενώ ο Δρ Γεώργιος Γκόρας, Γεωπόνος, μίλησε για τη βασιλοτροφία και τις ασθένειες των μελισσών.

Μετά την παρουσίαση των εισηγήσεων ακολούθησε συζήτηση και επιλύθηκαν οι απορίες των ακροατών από τον κ. Γκόρα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι οι περισσότεροι ακροατές ήταν νεαρής ηλικίας, γεγονός που συνδέεται με τη στροφή νέων ατόμων στη μελισσοκομία και την επαγγελματική ενασχόλησή τους με το αντικείμενο αυτό.

Περιβαλλοντική Ημερίδα στη Σκύδρα

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 4 & 5 Ιουνίου η γιορτή της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος στο Δήμο Σκύδρας με θέμα «Το αγροδασικό (ημιφυσικό) περιβάλλον του Δήμου Σκύδρας». Οι κύριοι συντονιστές της εκδήλωσης ήταν ο Δήμος Σκύδρας και ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας, με συνδιοργανωτές το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Έδεσσας-Γιαννιτσών, την Π.Ε. Πέλλας, την Αναπτυξιακή Πέλλας, και το Παράρτημα ΚΜ του ΓΕΩΤΕΕ. Την ημερίδα τίμησαν με την παρουσία τους και χαιρέτισαν η Δήμαρχος Σκύδρας κ. Κ. Ιγναντιάδου και η πρόεδρος της Ειδικής Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής και βουλευτής Χαλκιδικής κ. Κ. Ιγγλέζη. Χαιρετισμούς επίσης έστειλαν οι βουλευτές του Νομού, προσκεκλημένοι φορείς καθώς επίσης και πολίτες της περιοχής.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η πρώτη εισήγηση από τον κ. Ν. Παπά, Αρχαιολόγο, με ιστορικές αναφορές για τους ανθρώπους που κατοίκησαν στο χώρο του Δήμου Σκύδρας και τη θέση που βρισκόταν η αρχαία Σκύδρα. Ακολούθησε η εισήγηση του Δρα Α. Παναγόπουλου, Τακτικού ερευνητή του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, με θέμα την επαναχρησιμοποίηση των υδατικών πόρων και την ανάγκη των μετρήσεων του υδροφόρου ορίζοντα, διότι η κλιματική αλλαγή μας υποχρεώνει να προσαρμοστούμε αν θέλουμε να επιβιώσουμε. Ο Δρ Ν. Γρηγοριάδης, Τακτικός ερευνητής του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ αναφέρθηκε στο αγροδασικό περιβάλλον του Δήμου Σκύδρας, η προστασία του οποίου πρέπει να είναι το υπόβαθρο της οικονομικής ανάπτυξης. Εξάλλου το 45% της έκτασης του Δήμου Σκύδρας είναι στο πρόγραμμα NATURA 2000 προστατευμένων περιοχών. Ενδιαφέρουσα ήταν η εισήγηση της κ. Σ. Θεοδωρίδου, Προϊσταμένης του ΚΠΕ Έδεσσας – Γιαννιτσών, για τις δράσεις που αναπτύσσονται με τους μαθητές στο περιβάλλον. Ο κ. Σ. Μαρνασίδης, Γεωπόνος της ΔΑΟΚ Πέλλας, ανέπτυξε εκτενώς το θέμα της αγροτικής χωροταξίας στο Δήμο Σκύδρας. Ο κ. Σ. Παπαδόπουλος, Γεωλόγος – Μηχανικός της Π.Ε. Πέλλας, αναφέρθηκε στο υδατικό δυναμικό της περιοχής της Σκύδρας, με αναφορά στη Λίμνη Βεγορίτιδας και τις ανακολουθίες των υπηρεσιών και του Υπουργείου Περιβάλλοντος για τον ορισμό του σημείου της κατώτατης και ανώτατης στάθμης. Ο Δρ Φρ. Παπαδόπουλος, Τακτικός ερευνητής του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, αναφέρθηκε στη γεωργία ακριβείας και ειδικά στην αναγκαιότητα της εδαφολογικής ανάλυσης πριν την εγκατάσταση της αγροτικής εκμετάλλευσης και τη φύτευση συγκεκριμένου είδους. Ο κ. Η. Παπανικολάου, μαθηματικός και στέλεχος της Εταιρείας «ΓΑΙΑ – ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ», ανέλυσε τις μεγάλες δυνατότητες που παρέχει η γεωργία ακριβείας και τις διαθέσιμες εφαρμογές που αναπτύσσονται, ώστε να βοηθηθεί

ο αγρότης για μεγαλύτερη απόδοση, καλύτερες τιμές, μεγαλύτερα κέρδη. Ο κ. Ι. Φιλίππου, συνταξιούχος καθηγητής ΑΠΘ, αναφέρθηκε στην παραγωγή και την αξιοποίηση βιομάζας από φυσικούς πόρους, ειδικά στο Δήμο Σκύδρας. Ο κ. Δ. Κάλφας, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, μίλησε για τις φυσικές (δασικές) εκτάσεις του Δήμου Σκύδρας ως βοσκήσιμου φυσικού πόρου, με αναφορά στο παράδειγμα της περιοχής Μενπίδας. Η κ. Ε. Καραντώνη από το Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου της Π. Ε. Πέλλας, ανέπτυξε την αναγκαιότητα της υγιεινής και ασφάλειας των αγροτικών προϊόντων, τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές. Η ημερίδα έκλεισε με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας που διενεργήθηκε με τη φροντίδα και επιμέλεια της κ. Σ. Θεοδωρίδου για το πώς εκτιμούν την κατάσταση του περιβάλλοντος οι δημότες του Δήμου Σκύδρας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το απόγευμα της προηγούμενης ημέρας, το Σάββατο 4 Ιουνίου, μια ομάδα ευαίσθητων πολιτών με τη συνοδεία του κ. Ν. Γρηγοριάδη και του Γ. Γαϊτάνη, Προϊσταμένου του Τμήματος Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Σκύδρας, έκανε περιήγηση στον Εδεσσαίο ποταμό που διέρχεται τη Σκύδρα, μια διαδρομή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Οι συνδιοργανωτές στο τέλος της εκδήλωσης υποσχέθηκαν να συνεχίσουν την προσπάθεια για ένα «διάλογο» για το περιβάλλον της περιοχής με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων πλευρών και φυσικά της κοινωνίας.

Εκπαιδευτική επίσκεψη Τούρκων επιστημόνων στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+, από 9 έως 19 Μαΐου πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στην Ελλάδα, ομάδας Τούρκων επιστημόνων από το GAP International Agricultural Research and Training Center του Diyarbakir της Τουρκίας και το Πανεπιστήμιο του Siirt. Η επίσκεψη διοργανώθηκε από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και συγκεκριμένα το Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων, με υπεύθυνη τη Δρα Ελένη Τσαλίκη, Εντεταλμένη

Ερευνήτρια.

Οι Τούρκοι επιστήμονες επισκέφθηκαν μονάδες του ΕΛΓΟ στην Θεσσαλονίκη, Νάουσα και Αττική καθώς και άλλες ερευνητικές δομές της χώρας μας. Η επίσκεψη κρίθηκε ιδιαίτερα εποικοδομητική και από τις δύο πλευρές και θεωρείται ότι τέθηκαν οι βάσεις συνεργασίες όχι μόνο σε θέματα γενετικής βελτίωσης σιτηρών και βιομηχανικών φυτών αλλά γενικά σε θέματα αγροτικής έρευνας και ανάπτυξης.

Η Αποκατάσταση του Τοπίου της Ολυμπίας και ο Ολυμπιακός Βοτανικός Κήπος

Στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων για την Τελετή της Αφής της Ολυμπιακής Φλόγας «Ρίο 2016» και μετά από οκτώ χρόνια από την ολοκλήρωση των Έργων Αποκατάστασης του Αρχαιολογικού Τοπίου της Ολυμπίας, πραγματοποιήθηκε στην Αρχαία Ολυμπία, στις 18 Απριλίου, ημερίδα από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας, τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας και τον Φυσιολατρικό & Πολιτιστικό Σύλλογο Αρχαίας Ολυμπίας.

Η εκδήλωση έλαβε χώρα στη συνεδριακή αίθουσα του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας. Χαιρετισμούς απύθνηταν η Δρ Ε. Κόλλια, Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας, ο Δρ Γ. Καρέτσος, Πρόεδρος του ΔΣ του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, η κ. Έ. Σπηλιοπούλου, Πρόεδρος του ΔΣ του Φυσιολατρικού – Πολιτιστικού Συλλόγου Αρχαίας Ολυμπίας, η κ. Ν. Αστερή, Γραμματέας της Περιβαλλοντικής Δράσης Ηλείας, η κ. Ι. Τοκατλίδου, Διευθύντρια των IB & AP Προγραμμάτων του American Community Schools (ACS Athens), ο κ. Π. Λάττας, Δασάρχης Πύργου, ενώ την έναρξη των εργασιών της ημερίδας κήρυξε ο κ. Ε. Κοτζιάς, Δήμαρχος Αρχαίας Ολυμπίας.

Το πρόγραμμα άρχισε με σύντομη εισήγηση της κ. Γ. Χατζή – Σπηλιοπούλου, Επίτιμης Έφορου Αρχαιοτήτων και ακολούθησε εισήγηση με τίτλο “Η αποκατάσταση του αρχαιολογικού τοπίου της Ολυμπίας και ο Ολυμπιακός Βοτανικός Κήπος” από τον Δρα Γ. Λυριντζή, Μέλος της Ελληνικής Γεωργικής Ακαδημίας, η οποία ήταν μία αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν των έργων αποκατάστασης του Ολυμπιακού τοπίου που υλοποιήθηκαν μετά την πυρκαγιά του 2007.

Η Δρ Ε. Βαβουλίδου, Διευθύντρια της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, αναφέρθηκε με εισήγησή της στην “Πράξη Εκπόνησης σχεδίων Ερευνητικών & Τεχνολογικών Αναπτυξιακών έργων Καινοτομίας (ΑγροΕΤΑΚ)” και ο Δρ Ν. Προύτσος, πρώην Επιστημονικός Συνεργάτης του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυσ-

στημάτων ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο “Το ερευνητικό έργο ΑγροΕΤΑΚ ForAgroTour – Δράσεις στον Ολυμπιακό Βοτανικό Κήπο”.

“Η συμβολή των εθελοντών στις εργασίες συντήρησης και βελτίωσης του Ολυμπιακού Βοτανικού Κήπου” ήταν ο τίτλος της εισήγησης της κ. Ε. Γαζή, Προέδρου της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας – ΕΛΙΞ Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας, ενώ την έκδοση με τίτλο “Τα Φυτά της Ολυμπίας – Ολυμπιακός Βοτανικός Κήπος – Βοτανικός Οδηγός” παρουσίασε η Δρ Κ. Τσαγκάρη, Διευθύντρια του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων, αντίτυπα της οποίας δόθηκαν στους συμμετέχοντες.

Η όλη εκδήλωση ολοκληρώθηκε με ενημερωτική επίσκεψη στον Ολυμπιακό Βοτανικό Κήπο, όπου έγιναν αναφορές στον σχεδιασμό του, παρουσιάστηκαν τα είδη που φιλοξενεί και συζητήθηκαν μελλοντικές δράσεις αξιοποίησής του. Επίσης έγινε ξενάγηση από τον κ. Α. Λιάγκουρα, πρώην Έφορο Αρχαιοτήτων στην υπό εξέλιξη αρχαιολογική ανασκαφή του ιερού της Ειλειθυίας θεότητας, το οποίο βρίσκεται εντός του Ολυμπιακού Βοτανικού Κήπου.

© κ. Γ. Λυριντζής, η κ. Κ. Τσαγκάρη και η κ. Ε. Βαβουλίδου

Επίσκεψη του Υπουργού Ε. Αποστόλου στον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ Λάρισας

Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Ε. Αποστόλου συνοδευόμενος από τον Δήμαρχο Λαρισαίων κ. Α. Καλογιάννη καθώς και τον Πρόεδρο και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ Δρα Γ. Καρέτσο και κ. Αθ. Βλάχο, την Τρίτη 12 Ιουλίου επισκέφθηκαν το Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών, όπου είχαν συνάντηση με το προσωπικό, ξεναγήθηκαν στους χώρους του και ενημερώθηκαν για τις δραστηριότη-

τές του από τον Διευθυντή Δρα Χ. Τσαντίλα.

Στη συνέχεια επισκέφθηκαν την Αβερύφειο Γεωργική Σχολή, η οποία παρέχει εκπαίδευση σε θέματα γεωργικών μηχανημάτων και ζωτοτεχνίας και ενημερώθηκαν από τη Διευθύντρια κ. Μ. Κλεισιάρη για τις ελλείψεις σε προσωπικό και υποδομές. Ο Υπουργός εμφανίστηκε θετικός στο να γίνουν κινήσεις για την αναβάθμιση της Σχολής και σε συνεργασία με τον Δήμο Λαρισαίων.

Φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές ελαιοκαλλιέργειας στο νέο ΠΑΑ

Στις 12 Απριλίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ των εκπροσώπων του ερευνητικού έργου LIFE oLIVE-CLIMA με τίτλο «Εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην ελαιοκομία με στόχο τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες» και του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μάρκου Μπόλαρη στα γραφεία του υπουργείου στην Αθήνα. Από την πλευρά του oLIVE CLIMA συμμετείχε ο Δρ Γεώργιος Κουμπούρης (Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου) και οι κ.κ Ιάκωβος Σαρηνιάννης, Χρυσόστομος Μακράκης - Καραχάλιος (ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΕ). Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, παρουσιάστηκαν οι δράσεις του oLIVE-CLIMA, με στόχο να αξιοποιηθεί η τεχνογνωσία για την εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον μέτρων στον τομέα της γεωργίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για την Ελλάδα την περίοδο 2014-2020.

Ήδη προγραμματίζεται από το ΥΠΑΑΤ το μέτρο «Διαχείριση φυτικών υπολειμμάτων ελαιοκαλλιέργειας», που θα δίνει κίνητρα στους παραγωγούς για την ανακύκλωση των φυτικών υπολειμμάτων των κλαδεμάτων με στόχο τόσο τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή όσο και τη βελτίωση της δομής και την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους.

Από πολλές αναλύσεις που έχουν γίνει αποδεικνύεται ότι το υλικό των κλαδεμάτων των ελαιοδέντρων μπορεί να αξιοποιηθεί μέσα στον ίδιο τον ελαιώνα, τόσο ως πηγή θρεπτικών στοιχείων όσο και ως εδαφοβελτιωτικό, δηλαδή ως μέσο εμπλουτι-

σμού του εδάφους με οργανική ουσία (αποθήκευση άνθρακα).

Το oLIVE CLIMA υλοποιείται εδώ και τέσσερα χρόνια με την αρωγή του προγράμματος LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφαρμόζονται φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές σε 120 ελαιώνες στους Νομούς Ηρακλείου (ΕΑΣ Πεζών), Λασιθίου (ΕΑΣ Μεραμβέλλου) και Μεσσηνίας (ΟΠ Νηλέας) υπό την επίβλεψη του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, του ιταλικού πανεπιστημίου Basilicata, του Αγροτύπου και της εταιρείας ΡόδαΞαγρο. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- θρυμματισμό των υπολειμμάτων του κλαδέματος και διασπορά τους στο έδαφος
- ανακύκλωση παραρριζούντων από τα ελαιοτριβεία
- ελαχιστοποίηση της εδαφοκατεργασίας
- κατάλληλο κλάδεμα ελαιοδέντρων
- σπορά αζωτοδεσμευτικών φυτών για βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους

Διεθνές Συνέδριο για την Κερασιά

Το Τμήμα Φυλλοβόλων Οπωροφόρων Δένδρων Νάουσας του Ινστιτούτου Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο για την κερασιά, που πραγματοποιήθηκε στη Νάουσα 4-8 Απριλίου στο Κέντρο Τεκμηρίωσης Βιομηχανικής Κληρονομιάς «Χρήστος Λαναράς», στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής δράσης COST FA1104. Παρουσιάστηκε εργασία των Ι. Χατζηκαρίση, Κ. Καζαντζή, Θ. Σωτηρόπουλου και Π. Δρογούδη με τίτλο «Η καλλιέργεια και οι γενετικοί πόροι της κερασιάς στην Ελλάδα». Στην ομιλία παρουσιάστηκαν ορισμένα στατιστικά στοιχεία για την καλλιέργεια της κερασιάς στην Ελλάδα, όπως η καλλιεργούμενη

έκταση, η παραγωγή, οι κυριότερες χώρες εξαγωγής και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία σχετικά με τα χρησιμοποιούμενα υποκείμενα και τα συστήματα διαμόρφωσης των δένδρων. Παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι καλλιεργούμενες ποικιλίες κερασιάς στην Ελλάδα ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις εγχώριες ποικιλίες κερασιάς με οικονομικό ενδιαφέρον, όπως τα "Τραγανά Εδέσσης", τα "Μπακιρτζέικα", το "Τσολακέικο", η "Λεμονίδη" και η "Βασιλειάδη". Τέλος, έγινε αναφορά στους στόχους του Ινστιτούτου για την καλλιέργεια της κερασιάς, όπως η δημιουργία νέων ποικιλιών με ελεγχόμενες διασταυρώσεις, η διατήρηση και ο εμπλουτισμός της τράπεζας γενετικού υλικού, κ.ά.

Νέες προοπτικές για την αξιοποίηση παραπροϊόντων ελαιοτριβείου

Την Παρασκευή 8 Απριλίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας - παρουσίαση για το θέμα της εφαρμογής Υγρών Αποβλήτων Ελαιοτριβείων στις ελαιοκαλλιέργειες στο Ηράκλειο της Κρήτης. Το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου συνεργάζεται από το 2013 με τη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, έτσι ώστε να προταθεί μια βιώσιμη και περιβαλλοντικά ασφαλής νομοθετική ρύθμιση για τη διάθεση του υγρού παραπροϊόντος ζφασικού ελαιοτριβείου στο έδαφος ελαιώνων. Παρουσιάστηκαν από την ερευνητική ομάδα του Ινστιτούτου (Δρ Γ. Ψαρρας, Δρ Γ. Κουμπούρης, Δρ Α. Παπαφιλιππάκη, Χ. Σεργεντάκη) τα αποτελέσματα πολυετών μελετών και συζητήθηκαν με υπηρεσιακούς και άλλους παράγοντες οι πρακτικές λεπτομέρειες εφαρμογής.

Τα υποπροϊόντα των ελαιοτριβείων αντιμετωπίζονται ως απόβλητα που πρέπει με κάποιο τρόπο να απομακρυνθούν. Στην πραγματικότητα περιέχουν πολύτιμα συστατικά που μπορούν να φανούν χρήσιμα ως συμπληρωματικό στοιχείο θρέψης των καλλιεργειών με την απαραίτητη προσοχή στη δοσολογία, τον χρόνο και τρόπο εφαρμογής, την ανάμιξη με άλλα υλικά, την επεξεργασία, όπου χρειάζεται κ.λπ.

Στο πλαίσιο του έργου LIFE oLIVE-CLIMA με τίτλο «Εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην ελαιοκομία με στόχο τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες» εφαρμόζεται για τρίτη χρονιά υγρό «απόβλητο» ζφασικού ελαιοτριβείου σε ελαιώνες στην Κρήτη με ειδική άδεια από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η πρακτική εφαρμόζεται με βάση το σκεπτικό της ανακύκλωσης: επιστρέφουμε την ποσότητα που προέκυψε από την επεξεργασία του καρπού που παράχθηκε στο συγκεκριμένο αγροτεμάχιο. Παράλληλα, προσδίδοντας ένα θετικό ρόλο σε υλικά που στο παρελθόν είτε δε θεωρούνταν χρήσιμα είτε αποτελούσαν περιβαλλοντικό κίνδυνο (ρύπανση υδάτων από απορροή αποβλήτων, εκπομπή επικίνδυνων

αερίων στην ατμόσφαιρα κ.λπ.) γεννάται προοπτική αποφόρτισης των συγκεκριμένων προβλημάτων.

Πολυετείς αναλύσεις στο έδαφος, το νερό και τα φυτά δείχνουν ότι δεν υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις, αρκεί να ακολουθούνται πιστά οι οδηγίες εφαρμογής. Στην περίπτωση όμως λανθασμένης εφαρμογής υπάρχει κίνδυνος ρύπανσης του περιβάλλοντος και ζημιάς στα φυτά. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει δείξει έντονο ενδιαφέρον για τη διαμόρφωση σχετικής νομοθεσίας που θα ανοίξει το δρόμο για την εφαρμογή της προτεινόμενης πρακτικής και σε άλλες περιοχές. Με αυτό τον τρόπο αναμένεται να περιοριστεί η ρύπανση του περιβάλλοντος από την ανεξέλεγκτη διάθεση ή διαρροή αποβλήτων και ταυτόχρονα να εμπλουτισθεί το έδαφος των ελαιώνων με πολύτιμα θρεπτικά στοιχεία. Έως την ανακοίνωση της σχετικής νομοθεσίας δεν επιτρέπεται η διάθεση του συγκεκριμένου υλικού στους ελαιώνες.

Η ΕΠΑΣ Συγγρού στην 62^η Ανθοκομική Έκθεση Κηφισιάς

Στην Ανθοκομική Έκθεση Κηφισιάς συμμετείχε ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ προβάλλοντας το πρόγραμμα σπουδών και τις δράσεις της ΕΠΑΣ Συγγρού (Αμαρουσίου). Όσοι επισκέφθηκαν το περίπτερο, ενημερώθηκαν από τους καθηγητές αλλά και τους σπουδαστές της Σχολής σχετικά με το πως μπορούν να γίνουν κηποτεχνες, παρακολουθώντας το δωρεάν πρόγραμμα σπουδών της. Η 62^η Ανθοκομική Έκθεση Κηφισιάς διήρκεσε από τις 5 έως τις 22 Μαΐου.

Τεχνολογίες παραγωγής θερμοκηπιακών προϊόντων

Το Κέντρο «ΔΗΜΗΤΡΑ» Αλμυρού πραγματοποίησε την Τετάρτη 15 Ιουνίου εκδήλωση με τίτλο: «Τεχνολογίες παραγωγής θερμοκηπιακών προϊόντων με μειωμένες εισροές - Η περίπτωση του ημίκλειστου θερμοκηπίου». Ομιλητής ήταν ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Κωνσταντίνος Κίττας. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης παρουσιάστηκε το ευρωπαϊκό έργο «Adapt2Change», το οποίο έχει ως στόχο την επίδειξη της ικανότητας

προσαρμογής της γεωργικής παραγωγής στην κλιματική αλλαγή και στην περιορισμένη παροχή υδατικών πόρων και φιλοδοξεί να προωθήσει βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, που θα μπορούν να εφαρμοστούν από όλους τους αγρότες, καθώς η λειψυδρία και η ρύπανση των υδάτων είναι μια περιβαλλοντική απειλή που επηρεάζει μεγάλα τμήματα της Ευρώπης.

Σεμινάριο ελαιοκομίας στη Σαμοθράκη

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Μαΐου στη Χώρα της Σαμοθράκης το διήμερο σεμινάριο με θέμα «Κατάρτιση φορέων ελαιοκομίας», που οργάνωσε η ΔΑΟΚ της Π.Ε. Έβρου. Η εκπαίδευση έγινε από ερευνητές του Ινστιτούτου Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου Χανίων. Την εκδήλωση χαιρέτισε ο δήμαρχος της Σαμοθράκης κ. Αθ. Βίτσας και συμμετείχαν με ερωτήσεις και προβληματισμούς πολλοί αγρότες, ιδιαίτερα νέοι. Αναπτύχθηκαν θέματα σχετικά με τα συστήματα διαχείρισης, το κλάδεμα, την άρδευση και λίπανση, τη φυτοπροστασία και τη διαχείριση των αποβλήτων ελαιουργείων. Παράλληλα, έγιναν επισκέψεις σε ελαιώνες, όπου έγινε επίδειξη κλαδέματος, δειγματοληψίας φύλλων και εδάφους για αναλύσεις, αναγνώρισης εντομολογικών εχθρών, σωστής εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος άρδευσης.

Απώλεια συναδέλφων

Δύο αγαπητούς συναδέλφους έχασε ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ από ξαφνικό θάνατο το τελευταίο διάστημα, προκαλώντας πολύ θλίψη σε όλο το προσωπικό.

Ο Θανάσης Κοτζαμπασάκης, Τεχνολόγος Γεωπονίας, είχε προσληφθεί στον ΟΠΕΓΕΠ και εν συνεχεία μεταφέρθηκε στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, όπως και οι άλλοι εργαζόμενοι. Στις 25 Ιουνίου 2016, σε ηλικία 39 ετών υπέστη αιφνίδιο καρδιακό επεισόδιο το οποίο του στοίχισε τη ζωή. Ο Θανάσης Κοτζαμπασάκης ήταν παντρεμένος με δύο παιδιά.

Ο Λευτέρης Ελευθεριάδης, Βιολόγος-Ιχθυολόγος προερχόταν από το ΕΘΙΑΓΕ. Εργαζόταν στο Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας στην Καβάλα και τα τελευταία χρόνια ζούσε στην Αθήνα και εργαζόταν στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας Αγροτικών Προϊόντων στη Λυκόβρυση. Στις 9 Ιουλίου 2016, υπέστη και αυτός αιφνίδιο καρδιακό επεισόδιο σε ηλικία 56 ετών με αποτέλεσμα να χάσει τη ζωή του. Ο Λευτέρης Ελευθεριάδης ήταν παντρεμένος με δύο παιδιά.

Και οι δύο συνάδελφοι υπήρξαν αξιόλογοι και αγαπητοί από όλους και θα τους τιμάμε πάντα γι' αυτό.